

АРХІТЕКТУРА ТА МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

Білошицька О.М.

магістр,

Київський університет імені Бориса Грінченка

МИСТЕЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ МИКОЛИ КОРНИЛОВИЧА ПИМОНЕНКА

Микола Пимоненко – український живописець, академік Петербурзької академії мистецтв, член Паризького міжнародного союзу мистецтв і літератури, автор багатьох картин на сільську та міську тематику. Він відомий майстер побутового жанру, один з найкращих психологів українського реалістичного живопису. Творчість відомого українського художника Миколи Пимоненка посідає одне з провідних місць у вітчизняному живописі України кінця XIX – початку XX століття. Микола Корнилович народився 9 березня 1862 року в передмісті Києва в сім'ї торговця. Його батько був іконописцем та різьбярем по дереву, він виготовляв іконостаси на замовлення. Майбутній художник навчався в студії іконопису Іванова. Тут він познайомився з художником Миколою Мурашко. У 1876 році Микола Пимоненко почав вчитися в Київській школі малювання, якою керував Микола Мурашко. У 1881 році він склав іспити вчителя малювання в Київському навчальному окрузі і почав викладати в Каневі. У 1882 році Микола Корнилович вступив до Петербурзької академії мистецтв. У 1883 році його перевели на денний клас, де він навчався у таких майстрів, як В. Серов, М. Врубель, С. Васильківський, М. Ткаченко, М. Беркос. Однак у 1884 році Пимоненко був змушений залишити Академію через стан здоров'я та матеріальну нестачу. На запрошення М. Мурашко викладав у Київській школі малювання сина [1, с. 301].

У 1885 р. в Петербурзькій академії мистецтв відбулася виставка, де вперше була виставлена картина М. Пимоненка «Гальорка». У 1891 році Микола Корнилович отримав звання почесного соратника (учасника) Академії мистецтв за вклад в розвиток мистецтва. У 1893 році на запрошення художника І. Рєпіна, з яким він познайомився під час навчання в Київській школі малювання, він став експонентом Асоціації

пересувних художніх виставок, а в 1894 р. став членом цього Товариства. З 1900 по 1912 рік викладав у Київському політехнічному інституті. У 1904 році Петербурзька академія мистецтв присвоїла М. Пимоненку звання академіка. На початку ХХ ст. Микола Корнілович брав участь у міжнародних художніх виставках у Парижі, Берліні, Мюнхені, Лондоні. Зокрема, на виставці 1906 р. У Мюнхені його картині «Страсний четвер» присудили одне з найпочесніших місць, а автора полотна визнали дійсним членом Мюнхенського товариства художників. Ряд робіт художника придбали іноземні галереї. Наприклад, картина «Гопак», виставлена в паризькому салоні Товариства французьких художників, була куплена музеєм Лувра, картина «Вихід з церкви в страсний четвер» демонструвалася в Мюнхені, де її придбав один із міських музеїв [2, с. 176].

У 1909 році його картину «Гопак» придбав Лувр, а художник став дійсним членом Французького товариства «Міжнародний союз художників». Серед найвідоміших картин художника: «Весілля в Київській губернії» (1891), «Свати» (1893), «Ворожіння» (1893), «Біля колодязя (Парубки)» (1894), «Київська квіткарка» (варіанти 1897 і 1908), «На ярмарку» (1898), «Жертва фанатизму» (1899), «Сінокіс» (1900), «Брід» (1901), «Вихід з церкви в Страсний четвер» (1907), «Зустріч з земляком» (1908), «Гуси, додому!», «Суперниці. Біля колодязя» (1909), «Гопак» (1909) та ін.

Художник створив ліричний образ України з її прекрасними пейзажами та життєрадісними людьми. Пимоненка називали «майстром побутового живопису». Він знайшов своїх героїв у сусідніх будинках, на вигадливих базарах, привів додому «живу» природу – теля, потім вівцю. Він одягав молодих людей у святковий одяг і спостерігав за її веселощами, танцями, жартами. Так були створені його «Іділія», «Суперниці», «Гопак», численні сцени побачень, ярмарок. Він малював дітей, котрі пасуть гусей та худобу, жінок, що працюють у полі... Більшість картин присвячені зображенню життя його сучасного села, в якому побут та звичаї українського селянства, яскраві образи людей з народу справді і поетично відтворені. Художник також торкнувся міської теми. Микола Пимоненко помер 26 березня 1912 р. від хвороб печінки. Похований у Києві, на Лук'янівському кладовищі. На надгробку вони зробили дуже стислий запис: «Академік живопису». У цих словах – це сенс усього життя талановитої людини, яка присвятила свою творчість співу рідної України. У більшості творів

Пимоненка дія відбувається на тлі пейзажу. Ця особливість є характерною рисою українського живопису кінця XIX – початку XX століття – проникнення пейзажу в інші жанри. У більшості творів майстра, як і в пейзажному живописі того періоду, виявляється лірико-поетичний, оптимістичний початок. Лише в деяких його картинах природа сповнена суму або має драматичне забарвлення [3, с. 77].

Мистецька діяльність Миколи Корніловича за життя отримала визнання, схвалення прогресивних російських та українських діячів культури (В. Стасов, М. Мурашко, І. Рєпін та інші). Високі досягнення художника відзначили також найвищою художньою установою країни – Петербурзькою академією мистецтв, обравши його в 1904 році академіком.

Список використаних джерел:

1. Шаров І. Пимоненко Микола Корнілович: (182-1912) / Ігор Шаров // Художники України: 100 видатних імен / Ігор Шаров, Анатолій Толстоухов. – К., 2007. – С. 300–305.
2. Чіп Б. Микола Пимоненко: біогр. роман / Б. М. Чіп, О. Г. Оганесян. – К.: Молодь, 1983. – 255 с. : ілюстр. – (Уславлені імена).
3. Туркевич В. Малював милі, як Україна, картини: [про творчість М. Пимоненка] / В. Туркевич // Іст. календар» 97. – К., 1996. – С. 76–77.